

Česká republika

Česká školní inspekce

Jihomoravský inspektorát-oblastní pracoviště Brno

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola a Mateřská škola Brno, Chalabalova 2

Adresa: Chalabalova 2/575, 623 00 Brno

Identifikátor školy: 600 108 074

Termín konání komplexní inspekce: 6. – 9. leden 2003

Čj.:	122 129/2003-11039
Signatura:	kl2zw102

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola a Mateřská škola Brno, Chalabalova 2, sdružuje základní školu (dále jen ZŠ), mateřskou školu (dále jen MŠ), školní družinu (dále jen ŠD) a školní jídelnu (dále jen ŠJ). V odloučeném pracovišti na Libušině třídě č. 15 je umístěna MŠ.

ZŠ má 18 tříd, v nichž se vzdělává 461 žáků. ZŠ realizuje vzdělávací program Základní škola č.j. 16847/96-2 s uplatňováním prvků daltonského plánu. Trojtřídní MŠ navštěvuje 75 dětí. ŠD má tři oddělení, do nichž je zapsáno k pravidelné docházce 75 dětí. Počet strávníků ŠJ nepřevyšuje její kapacitu, která činí 500 jídel.

Zřizovatelem školy, která je příspěvkovou organizací, je statutární město Brno, městská část Brno – Kohoutovice, Bašného 36, 623 00 Brno.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve sledované oblasti.
- materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve sledované oblasti.
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve sledované oblasti ZŠ a MŠ.
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve sledovaných oblastech v MŠ a ZŠ s ohledem na uplatňování prvků daltonského plánu.
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v ŠD

Sledované oblasti výchovy a vzdělávání:

- Vzdělávání a výchova na 1. st. ZŠ v návaznosti na hospitovanou výuku s převahou předmětů Čj, Aj, Nj, M, Př
- Vzdělávání a výchova na 2. st. ZŠ v předmětech Čj, Cj, D, M, Fy, Hv, Inf
- Výchovně-vzdělávací práce MŠ v návaznosti na hospitované činnosti
- Metody a formy práce v MŠ a ZŠ vzhledem k uplatňování prvků daltonského plánu.
- Výchovně-vzdělávací práce ŠD v návaznosti na hospitované činnosti

Součástí komplexní inspekce byla tematická inspekce, jejímž předmětem bylo ověření stavu prevence sociálně-patologických jevů na škole.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Při komplexní inspekci byla posuzována odborná a pedagogická způsobilost všech pedagogických pracovníků školy. Z celkového počtu 34 pedagogických pracovníků splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti 31 pracovníků. Pouze tři učitelé ZŠ vyučují malou část svého úvazků bez příslušné odborné nebo pedagogické způsobilosti. Při hospitované výuce se absence odborné nebo pedagogické způsobilosti nepromítala výraznějším způsobem do kvality vzdělávání a výchovy. Úvazky jsou přiděleny pedagogickým pracovníkům uvážlivě tak, aby se výuka bez odborné nebo pedagogické způsobilosti vyskytovala pouze v minimální míře a bez negativního dopadu na kvalitu výuky.

Učitelé znají své povinnosti i svá práva. Úkoly vymezené ročním plánem práce a koncepčními záměry školy se snaží postupně naplňovat a s různou dávkou intenzity se zabývají principy svobody, volnosti, samostatnosti, spolupráce a zodpovědnosti při uplatňování prvků daltonského vyučování. Ve škole jsou ustavena metodická sdružení a předmětové komise, které se podílejí na tvorbě ročního plánu, na týdenních a měsíčních plánech. Jednotlivé podněty iniciované těmito orgány jsou analyzovány a vyhodnocovány především na pedagogických radách.

Většina pedagogů se ztotožňuje s hlavními zásadami daltonského plánu a tyto deklarované principy (svoboda, samostatnost, spolupráce, zodpovědnost) se snaží také realizovat v praxi. Ostatním pedagogům nechává vedení školy prostor ke třibení názorů a volnost v rozhodování. Velkou předností v utváření vzájemných vztahů mezi pedagogickými pracovníky je důvěra ředitele a jeho zástupkyň v kvalitní práci učitelů. Na této zásadě je postaven i systém kontroly.

Kontrolní činnost postihuje oblast sledování kvality výchovně-vzdělávací práce ve všech součástech školy. Kvalita hospitační činnosti je poněkud snižována tím, že nejsou přijímána důsledná a systémově pojatá opatření k nápravě, je-li v procesu učení a výchovy zjištěn nedostatek. Zpětnou vazbou pro kontrolní činnost školy jsou také hospitace a náslechy z řad studentů a ostatní pedagogické veřejnosti. Záznamy z kontrolní činnosti v ZŠ a MŠ jsou průběžně vedeny. Na kontrole a vyhodnocování výsledků výchovně-vzdělávací práce školy se podílí vedení základní školy, vedoucí učitelka v MŠ, méně předmětové komise a metodická sdružení. V ŠD jsou kontrolní mechanismy využívány spíše ojediněle, bez ucelené písemné dokumentace. Kontrolní a poradní činnost ve škole jako celku je tedy realizována formou plánovanou a pravidelnou, ale i operativní a příležitostnou.

Výchovné poradenství je funkční. Systematicky je sledován prospěch žáků, jejich chování i absence. Výchovná poradkyně řádně vede potřebnou dokumentaci, spolupracuje s příslušnými institucemi a zabývá se problematikou volby povolání. Integrovaní žáci mají zpracovány individuální vzdělávací plány. Ve všech hospitovaných předmětech měli vyučující přehled o žácích se specifickými vývojovými poruchami učení, individuální přístup k nim však byl zaznamenán v rozdílné intenzitě.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků, které je zaměřeno zejména na daltonský plán, je často realizováno na úrovni mezinárodních aktivit pořádaných Asociací českých daltonských škol. Pedagogičtí pracovníci si dále rozšiřují svůj rozhled samostudiem a účastí na seminářích, které nabízí Pedagogické centrum v Brně.

Organizačním řádem, který je velmi dobře zpracován, vymezuje ředitel školy nejen kompetence jednotlivých pracovníků, ale i formy a metody práce a konkretizuje celou organizační strukturu školy. V ŠD nebyla určena vedoucí vychovatelka tak, jak to stanoví příslušný právní předpis. Ředitel řešil tuto situaci zástupným způsobem (pověřil vedením ŠD zástupkyni pro 1. stupeň ZŠ). V MŠ je ustanovena vedoucí učitelka, ale její kompetence se zatím v praxi ještě neuplatňují v plné šíři. Tato skutečnost poněkud oslabuje vazbu mezi MŠ a ZŠ, a to zejména v oblasti pedagogické.

Informační systém je funkční. Získávané informace slouží ke zlepšování kvality výchovně-vzdělávací činnosti a k inovaci vzdělávání podle daltonských principů, sebereflexi a sebehodnocení. Škola se umí velmi dobře vypořádat zejména s kritickými připomínkami, které dále zpracovává. Vynikajícím způsobem informuje o své činnosti rodiče žáků i širokou veřejnost doma i v zahraničí. Rada školy zahájila svou činnost v červnu roku 2002.

Výroční zpráva má značnou vypovídací hodnotu a je vypracována v souladu s příslušnými právními předpisy. Řád školy je sestaven s ohledem na práva a povinnosti žáků a

na zabezpečení chodu školy. Ojedinelé údaje obsažené v řádu školy nejsou formulovány zcela jednoznačně a přesně.

Organizace vyučování probíhá podle rozvrhu hodin, který je sestaven tak, aby chod školy byl plynulý. Bylo zjištěno, že část žáků 1. ročníku má v jednom sledu 1x týdně pět vyučovacích hodin. V tomto případě není dodržen požadavek příslušného právního předpisu. Výuka v daltonských blocích je organizována 1x týdně tak, aby žáci měli v rámci učebního plánu možnost vlastního výběru pořadí a skladby vyučovacích předmětů.

Personální podmínky vzdělávání a výchovy jsou celkově velmi dobré. V rámci tohoto souhrnného hodnocení je výrazně nadprůměrná oblast dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, a to zejména v oblasti daltonského plánu. V kontrolní a organizační oblasti byly zjištěny dílčí nedostatky.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Materiálně-technické podmínky umožňují realizovat vzdělávání a výchovu v ZŠ, MŠ a v ŠD. Jejich úroveň je v jednotlivých součástech školy různá.

Škola má zřízeny odborné učebny (Fy, Z, Př, Čj, Aj, Nj, Hv, Vv, Inf), které se průběžně vybavují a modernizují. V hospitovaných předmětech byl konstatován pozitivní dopad na podnětnost učebního prostředí zejména v odborné učebně anglického jazyka na druhém stupni ZŠ, v obou učebnách informatiky (1. a 2. stupeň ZŠ) a částečně i v odborné učebně Hv a Čj. Při daltonském vyučování je rovněž využíváno kabinetu dějepisu, který slouží jako pracovna pro menší počet žáků. Stejně se využívají školní chodby, které jsou pro tento účel před některými učebnami vybaveny žakovským nábytkem a didakticky podnětnou výzdobou. Učebny prvního stupně ZŠ jsou účelně a nápaditě vybaveny a uspořádány tak, aby vytvářely žákům motivující a esteticky působivé učební prostředí. Nedostatkem je v některých třídách nevhodná výška žakovských lavic v porovnání s výškou dítěte. Učebny na 2. stupni ZŠ jsou sice prostorově vyhovující, ale jejich estetická a didaktická úroveň je velmi rozdílná. Zatímco někde je učebna pro žáka příjemným a motivujícím prostředím, jiné místnosti nejsou vybaveny tak, aby žáky motivovaly pro výuku, působí stroze a nevlídně. Žáci ZŠ používají učebnice od různých nakladatelství se schvalovací doložkou MŠMT.

MŠ využívá pro svou činnost původní účelovou budovu v odloučeném pracovišti na Libušině třídě. Budova s přílehlou zahradou poskytuje dostatečné prostorové podmínky pro výchovně-vzdělávací činnosti předškolních dětí. Vybavení jednotlivých místností i zahrady je zastaralé a opotřebované. Dle finančních možností je zařízení MŠ obnovováno.

ŠD využívá pro svou činnost vlastní prostory (4 třídy), které svým vybavením i uspořádáním neodpovídají všem potřebám dětí mladšího školního věku. Vnitřní prostory ŠD jsou pro potřeby zájmových i relaxačních aktivit dětí málo členité a podnětné. Neposkytují tak dostatek příležitostí k odpočinku a k individuálním činnostem. ŠD využívá také dalších prostor školy (tělocvična, hřiště, dílny apod.). Vybavení hrami a rozličnými materiály je velmi skromné. Knihy, dětské časopisy i audiovizuální technika jsou zastoupeny v dostačující míře.

Psychohygienické podmínky škola zabezpečuje dobře. Pitný režim je zajištěn. Na chodbách jsou umístěny nápojové automaty. Dětem je z bohaté nabídky těchto automatů dostupná také káva, což je pro tuto věkovou kategorii nevhodné.

Vzhledem k realizaci prvků daltonského plánu je učební prostředí v MŠ a v ZŠ přizpůsobeno požadavkům daltonského vyučování v různé míře a kvalitě. Na prvním stupni je

učební prostředí velmi podnětné, avšak na druhém stupni ZŠ některé učebny nenesou známky daltonské výuky. Třídny jsou vybaveny jen ojediněle speciálními studijními kouty, ve kterých jsou umístěny učební projekty a složky se záznamy o úkolech každého žáka. Škola nemá samostatné učební prostředí (např. informační a dokumentační centrum), které by umožnilo lépe podpořit daltonský plán. Žáci mohou využívat k blokové výuce také odborné učebny a pracovny. V některých učebnách měli žáci k dispozici potřebné učební pomůcky, atlasy, knihy, encyklopedickou a studijní literaturu. Pro realizaci prvků daltonského plánu má škola dostatek funkční didaktické a audiovizuální techniky. Stávající materiálně technické podmínky jsou pro daltonskou výuku využívány, i když míra jejich využití byla v jednotlivých hospitovaných hodinách rozdílná.

Materiálně-technické podmínky školy jsou nevyvážené. V ZŠ jsou velmi dobré, v MŠ a ŠD průměrné.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE SLEDOVANÉ OBLASTI ZŠ A MŠ

Realizace vzdělávacího programu

Vzdělávací program Základní škola č.j. 16 847/96-2 je v souladu se zařazením do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení. Výchovně-vzdělávací program v mateřské škole je v souladu s obecnými cíli předškolního vzdělávání. Principy daltonského plánu jsou uplatňovány v rámci uvedených vzdělávacích programů.

Výuka probíhá v souladu učebním plánem s výjimkou nedodržení týdenní časové dotace dvou povinných předmětů Kontrolou učebních plánů bylo zjištěno, že kontinuita učebního plánu v rámci celého vzdělávacího cyklu 2. stupně ZŠ nebyla dodržena v případě devátého ročníku, jehož žáci měli na druhém stupni ZŠ pro předmět výtvarná výchova přidělenou týdenní časovou dotaci celkem 5 vyučovacích hodin namísto 6 hodin. K překročení týdenní časové dotace povinných předmětů naopak dochází u 31 chlapců tř. I. A, II. A a II. B tím, že je pro ně zavedena v rámci povinných předmětů třetí hodina tělesné výchovy. V důsledku toho je u nich týdenní dotace povinných předmětů navýšena o jednu hodinu.

Učební osnovy jsou průběžně plněny. Pouze do učiva předmětů vlastivěda a přírodověda ve 4. a 5. ročnících není zapracován oddíl „Výchova ke zdraví“ a jeho výuka nebyla dosud v letošním roce v třídních knihách dokladována.

Povinná dokumentace školy je vedena a průkazným způsobem zachycuje průběh a výsledky vzdělávání a výchovy.

Systém kontroly dodržování učebních dokumentů není vzhledem k výše uvedeným zjištěním účinný v plné míře.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na 1. stupni ZŠ

Hospitace proběhly v předmětech český jazyk, cizí jazyky, matematika a přírodověda. Navštíveny byly všechny třídy. Odborná a pedagogická způsobilost všech hospitovaných vyučujících se pozitivně promítala do kvality výuky.

Bezprostřední příprava vyučujících na výuku byla pečlivá a promyšlená z hlediska obsahu učiva, motivace, metod, forem práce a organizace výuky. V některých případech bylo věnováno méně pozornosti materiální podpoře výuky a bylo poskytováno méně příležitostí pro

sebehodnocení žáků. Dlouhodobá příprava je prováděna formou tematických plánů, které jsou zpracovány většinou podle obsahu používaných učebnic.

Motivování byli žáci především vyprávěním, příklady ze života navazujícími na jejich zkušenosti, hrou, soutěží nebo jinými činnostmi. Výraznou motivací bylo kladné hodnocení jejich práce, pochvala a nepřehlédnutí jednotlivých drobných úspěchů. Kontrolu zadávaných úkolů a žákovských prací prováděli vyučující, ojediněle žáci. Probíhala většinou po splnění úkolů, u několika zadání provedena nebyla a žáci tak nezískali zpětnou vazbu o správnosti výsledku. Jen ojediněle byli žáci vedeni k sebereflexi, sebehodnocení a vzájemnému hodnocení.

Organizace vyučování byla velmi nápaditá a pestrá. Učitelky střídaly různé formy a metody práce tak, aby efektivně využívaly vyučovací dobu, aby byli žáci zaměstnáni, ale zároveň aby nebyli jednotlivými úkoly přetěžováni. Metody preferující hry se střídaly se samostatným plněním zadaných úkolů a jejich zápisem do pracovního listu. Žáci byli aktivizováni k činnostem, projevovali dobré znalosti. Individuálně zadávané úkoly v pracovních listech aktivně plnili. Pracovali se zájmem, velmi často řešili úkoly ve skupinkách, které byly určeny vyučujícími. Organizační pokyny učitelek byly srozumitelné a přiměřené. Alternativní zdroje informací se uplatnily sporadicky. Písemným projevům žáků byla věnována náležitá pozornost, sešity byly pravidelně opravovány a kontrolovány. Úhlednost písma a úprava písemných prací měla celkově průměrnou úroveň. Struktura hodin vykazovala nenásilné a přirozené využívání daltonských prvků. Výuka probíhala velmi spontánně a zejména v hodinách cizích jazyků bylo zřejmé, že žáci jsou na tento styl práce zvyklí a že umějí uplatňovat svou kreativitu. Pouze v některých případech skupinky žáků neustálými pracovními diskusemi snižovaly soustředěnost ostatních dětí, které plnily jiné, diferencovaně zadané úkoly.

Podnětnost učebního prostředí a materiální podpora výuky se v jednotlivých třídách a předmětech značně lišila, pohybovala se od vynikající až po pouze vyhovující. V hodinách, kde byla materiální podpora výuky vynikající a velmi dobrá, probíhalo osvojování vědomostí a dovedností individuálně prostřednictvím činnostního pojetí. Žáci byli vedeni k hledání logických souvislostí a vztahů mezi prvky probíraného učiva a k aplikaci získaných poznatků. V hodinách, kde převládala verbální aktivita vyučujících a volba frontálních forem práce s minimální materiální podporou učení, se efektivita výuky snižovala. Využití didaktické techniky bylo minimální. Žáci měli k dispozici dostatek vhodných učebnic, pracovních sešitů a dalších pomůcek. Využívána byla běžná audiovizuální technika.

Žáci dodržovali pitný režim, o přestávkách se pohybovali na chodbách a ve třídách. V případě pěkného počasí mohou využívat školní dvůr. Jen v některých sledovaných hodinách na 1. stupni ZŠ byly při únavě dětí uplatněny relaxační techniky. Relaxaci částečně umožňovalo v některých hodinách střídání činností a možnost pohybu žáků po třídě.

Učitelky zasahovaly do samostatných činností žáků jen v nutných případech. Nechávaly dětem možnost vlastního uplatnění a upřednostňovaly žákovskou interakci. Oboustranně vstřícnou atmosféru se zpravidla dařilo navodit hned v úvodu hodiny. Byl patrný diferencovaný přístup k žákům. Komunikace učitelek se třídou byla založena na jejich trpělivosti a porozumění, na laskavém jednání a jejich přirozené autoritě. Žáci měli dostatek příležitostí k diskusi a ke vzájemnému porovnávání svých názorů. Prostor pro osobnostní rozvoj žáků byl poskytován ve všech sledovaných hodinách.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na 1. stupni ZŠ jsou hodnoceny v cizích jazycích jako vynikající, v ostatních sledovaných předmětech jako velmi dobrá.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na 2. stupni ZŠ

Český jazyk

Při plánování, přípravě a organizaci výuky prokazovali vyučující ve vztahu k činnostnímu vytížení žáků více didaktické vynalézavosti v běžných hodinách než v tzv. daltonské výuce. Zatímco vyučování s prvky daltonského plánu bylo většinou postaveno monotematicky na pouhém procvičování a opakování učiva, kdy všichni žáci vypracovávali ve stejném čase zadání stejného nebo podobného typu, struktura běžných vyučovacích hodin byla pestřejší, stimulovala žáky k větší přemýšlivosti a poskytovala jim více příležitostí k mluvním projevům i možností okamžité zpětné vazby v podobě dílčího vyhodnocení jednotlivých splněných úkolů. Při daltonské výuce žáci nepoužívali v hodině daltonskou symboliku (např. přehledy zvolených a splněných úkolů, hodnotící tabule), nebylo zřejmé dodržování všech pravidel, která škola deklaruje (např. princip odložené pozornosti, diferenciací zadávaných úkolů vzhledem k rozdílným schopnostem jednotlivých žáků apod.).

Materiální podpora výuky byla velmi rozdílná. Některé hodiny českého jazyka byly vyučovány v pracovně Čj nebo v pracovně informatiky, kde žáci mají k dispozici počítače i příruční knihovnu, jiné (a to i hodiny daltonské výuky) probíhaly v běžných třídách, které většinou nebyly pro výuku předmětu podnětné ani co do vybavení, ani co do didakticky využitelné vyzdoby.

V oblasti organizace výuky se v části hospitovaných hodin vyskytovala tato pozitiva: přehledné a systematické rozvržení probíraného učiva vzhledem ke stanovenému cíli výuky i výchovy, využívání regionálních prvků, mezipředmětových vztahů, aktualizace probíraného učiva, promyšlené vedení žáků k dovednosti tvořit definice, logicky zařazovat jazykové jevy do systému jazyka apod. Naproti tomu však byla zaznamenána rovněž negativa, jako např. převažující frontální výuka, nízký podíl diferenciací v zadávání úkolů, nedůslednost v odůvodňování pravopisných jevů, neucelenost v řazení jednotlivých didaktických kroků (např. chybějící nácvik a fixace nového učiva před zadáním samostatné práce). Při práci s literárním textem byl většinou preferován děj uměleckého díla, zatímco s ostatními atributy literárního textu se nepracovalo.

Od kvality výuky, která byla v jednotlivých hospitovaných hodinách značně rozdílná, se odvíjela i míra motivace žáků. Bylo zřejmé, že žáci dobře reagovali na příležitosti k samostatným činnostem, k problémově zadávaným úkolům a na příležitost ke zhodnocení jejich vlastní práce. Takové situace však byly při hospitované výuce spíše sporadické. Tam, kde tyto příležitosti byly vzácné, byl zájem žáků o výuku vlažný. V opravování písemností žáků byly zjištěny některé dílčí nedostatky. Frekvence známek v žákovských knížkách je dostačující, někde však výrazněji převažuje klasifikace gramatiky nad oblastí literární a slohovou.

Pozornost věnovaná jazykové kultuře byla v jednotlivých hodinách velmi rozdílná. Zatímco někteří vyučující působí na žáky příkladně svým kultivovaným vyjadřováním, v jiných případech byla zřejmá menší vnímavost k jazykové vytříbenosti. Nespisovné nebo stylisticky chybné vyjadřování žáků zůstávalo často nepovšimnuto. Celkově měli žáci velmi málo příležitostí k samostatným mluvním projevům.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu český jazyk vykazují průměrnou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v cizích jazycích (anglický a německý jazyk)

Výuka cizích jazyků je organizována předmětovou komisí, společnou pro angličtinu i němčinu. Její plánování je v souladu s realizovaným vzdělávacím programem. Členění učiva sice odpovídá požadavkům učebních osnov, ale jeho náročnost je komisí v některých případech

mírně upravována (zejména v němčině) s ohledem na aktuální složení jednotlivých jazykových skupin. Jako volitelný předmět je zaváděna konverzace z angličtiny v sedmém až devátém ročníku.

Hospitované hodiny proběhly stejnou měrou v kmenových i v jazykových učebnách. Běžné učebny většinou postrádají motivační prvky pro jazykovou výuku, jejich estetická úroveň je v některých případech značně rozdílná, od bohaté a podnětné výzdoby až ke strohým a málo vlným prostorám. Jazyková učebna pro angličtinu působí velmi podnětně svou motivační výzdobou - mapami, informačními tabulemi, obrázky reálií i nabídkou slovníků a časopisů. Je v ní instalována běžná audiovizuální technika doplněná počítačem. V hodinách byl využíván kazetový magnetofon a také sekvence z videokazety. Uspořádání lavic není zcela optimální, avšak žákovské interakci nebrání. Učebna užívaná pro výuku němčiny je klasickou třídou bez motivační či výtvarné výzdoby. Působí nevlídně a nepodněcuje jakoukoliv vzájemnou komunikaci mezi žáky.

Organizace jednotlivých vyučovacích hodin se lišila v obou jazycích. Zatímco v němčině byly uplatňovány spíše tradiční metody výuky a verbální aktivita vyučující dominovala nad žákovskými činnostmi, poskytovali vyučující angličtiny poněkud větší prostor žákovské kooperaci, ne ve všech případech však byl vyučovací čas využit efektivně. Učitelé všeobecně dávali přednost práci s knihou, se sešitem nebo překladům na tabuli. Zvolené formy práce svou náročností někdy nebyly zcela přiměřené věku žáků ve vyučovací skupině a zejména ve skupinách německého jazyka žáci prokazovali slabší výsledky. Daltonské prvky byly ve výuce uplatňovány velmi málo, a to dokonce ani v hodinách, které jako daltonské byly deklarovány. Spolupráci si žáci často vykládali mylně jako možný zdroj zábavy, schopnost samostatné činnosti projevovali zřídka. Od tradiční výuky se hodiny daltonského vyučování lišily málo. V žákovských sešitech bylo namátkovou kontrolou často zjištěno málo zápisů a jejich úprava byla nedbalá. Struktura i zvolené tempo výuky odpovídalo běžným zásadám psychohygieny, relaxaci bylo věnováno málo pozornosti.

Vstupní motivace vycházela z krátkých rozhovorů v úvodu hodiny. Žáci byli průběžně motivováni zajímavými činnostmi nebo zpěvem. Hodnocení byli standardním způsobem. V hospitovaných hodinách však nebyli zkoušeni ani klasifikováni. V některých žákovských knížkách byla namátkovou kontrolou zjištěna malá četnost známek. V řadě sledovaných hodin chyběl jakýkoliv závěr, shrnutí a zhodnocení.

Nedůsledné uspořádání žákovských lavic do komunikačního kruhu ve dvou jazykových učebnách, případně tradiční uspořádání ostatních učeben, žákům nevytváří optimální podmínky pro získávání sociálních dovedností a schopnosti komunikace nejen v cizím, ale i v českém jazyce. Důsledkem pak bylo málo pozornosti věnované využívání interaktivních a kooperativních činností jako dalších didaktických principů daltonského vyučování. Komunikace všech vyučujících se žáky byla vstřícná a laskavá. Avšak ne vždy byla ze strany žáků adekvátní odezva.

Kvalita vzdělávání a výchovy v cizích jazycích je celkově hodnocena jako průměrná. Mezi hospitovanými hodinami převažovala tradiční výuka s menší mírou didaktické invence.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice, fyzice a informatice

I když všichni hospitovaní vyučující splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, v menší části hospitovaných hodin nebyla výuka dostatečně metodicky promyšlená.

Při výuce matematiky se ve značné míře využívalo všech pomůcek, které má škola k dispozici (vhodné učebnice, pracovní sešity, sbírky úloh, odborná literatura, učební texty a názorné pomůcky). Ve sledovaných hodinách fyziky bylo zřejmé, že názorné pomůcky a pomůcky pro provádění demonstračních pokusů jsou poněkud zastaralé a málo obměňované. Na provádění frontálních pokusů nemá škola dostatek žákovských souprav. Absenci učebnic v předmětu informatika nahrazovala vyučující vlastními učebními texty s praktickými úlohami. I když výuka matematiky probíhala v kmenových učebnách, učební prostředí bylo většinou velmi podnětné a pro žáky motivující. Odborná učebna fyziky byla vzhledem k probíranému učivu svým vybavením a uzpůsobením pro žáky méně podnětná. Výuka informatiky probíhala v odborné učebně, která je vybavena výpočetní technikou s připojením na internet. Výukové programy, které jsou ve škole k dispozici, umožňují realizovat deklarovaný učební program.

Časově rozvržené tematické plány zajišťují kontinuitu výuky v jednotlivých ročnících. Většina vyučujících byla na výuku velmi dobře připravena. Stanovené výukové cíle odpovídaly vzdělávacím záměrům, jejich formulace však většinou neumožnila v závěru hodin ověřit jejich úspěšné naplnění.

V polovině sledovaných hodin **matematiky** probíhala tradiční frontální výuka s občasným použitím řízeného rozhovoru. Pozitivní vliv na aktivitu žáků mělo častější zařazování samostatných prací. Daltonské prvky byly využity pouze v menší části hospitovaných hodin, kdy prostřednictvím připravených pracovních listů si žáci sami volili příklady a řešili je individuálním pracovním tempem. Žáci si mohli zvolit pracovní místo, pracovat samostatně nebo spolupracovat ve dvojicích či skupinách. V rámci daltonského bloku řešili žáci v pracovním listu úkoly zadané v německém jazyce. Pozitivně na žáky působilo zpracovávání pracovních listů i možnost ověřit a rozšířit si znalosti matematiky využitím výukových programů v počítači umístěném v jedné z učeben. Zaznamenávání a evidování splněných úkolů pozorováno nebylo.

Ve výuce **fyziky** dominovala frontální výuka s převažujícím verbálním projevem učitele. V polovině sledovaných hodin chybělo činnostní pojetí výuky a v průběhu těchto hodin nebylo využito názorných pomůcek a demonstračních pokusů. Žáci pasivně přijímali učivo a nedařilo se většinu z nich do výuky zapojit. Demonstrační pokusy předvedené v dalších hospitovaných hodinách podnítily zájem žáků o výuku a podílely se na zvýšení jejich pozornosti. Neprůkazné provedení některých pokusů však neumožnilo žákům vyvodit správné závěry. Daltonské prvky ve výuce fyziky nebyly aplikovány. Při ověřování výsledků žáci prokazovali průměrné znalosti.

S prací na počítačích se všichni žáci 2. stupně seznamují ve výuce praktických činností a zájemci o důkladnější znalosti v rámci volitelného předmětu **informatika** v 7. – 9. ročníku. Řešení zajímavých úloh z praktického života využíváním funkcí tabulkového procesoru se pozitivně projevvalo na aktivitě žáků. Rovněž možnost vlastního pracovního tempa byla pro žáky výhodná. Vyučovací čas byl efektivně využit i v závěru hodin, kdy po splnění zadaných úloh měli žáci možnost podle svého zájmu pracovat s nainstalovanými výukovými programy nebo získávat informace z internetu.

Vstupní motivace byla využita v menší části sledovaných hodin. Většinou byla nahrazena seznámením s výukovým cílem a průběhem hodiny. Využívání životní zkušenosti žáků, mezipředmětových vztahů, zařazování problémových úloh a různých zajímavostí v průběhu hodin mělo pozitivní vliv na zájem žáků o výuku. Pochvala za snahu a úspěšné splnění úkolů byla využita v menší míře. Klasifikace byla objektivní a převážně zdůvodněná. K sebehodnocení byli žáci vedeni pouze ojedinele. V závěru menší části sledovaných hodin bylo vyučujícími provedeno zhodnocení průběhu výuky, hodnocení individuálních výkonů žáků zaznamenáno nebylo.

V průběhu výuky většinou vyučující nereagovali na zvyšující se únavu žáků a nezařazovali potřebnou relaxaci.

V průběhu výuky žáci prokazovali velmi dobré znalosti při porovnávání velikosti čísel, v početních výkonech s racionálními čísly, mocninami a mnohočleny; nedostatky se občas projevíly při řešení rovnic. Velmi dobré dovednosti práce s počítači prokazovali především žáci volitelného předmětu informatika, v rámci předmětu praktické činnosti byly znalosti žáků značně rozdílné.

V hodinách s tradiční výukou převažoval verbální projev učitele a nebyl vytvářen dostatečný prostor pro rozvoj komunikativních dovedností žáků. Vzájemná komunikace a spolupráce mezi žáky probíhala především v hodinách, kde byly využity daltonské prvky. Ve všech hospitovaných hodinách žáci bezprostředně vyjadřovali své názory a neobávali se klást otázky. V nižších ročnících byla navozena přátelská pracovní atmosféra, žáci pracovali ohleduplně, vzájemně se nerušili. Ve vyšších ročnících byli žáci poněkud hlučnější, méně ohleduplní a vyučující vynakládali značné úsilí na jejich zklidnění.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice a informatice byly na velmi dobré úrovni, ve fyzice byly průměrné.

Dějepis

Hospitované vyučovací hodiny byly svědomitě připraveny. Při daltonském vyučování byla uplatněna větší didaktická nápaditost, umožňující žákům rozvíjet jejich schopnost pracovat v týmu, samostatně uvažovat, orientovat se v množství informací a vybírat z nich ty, které jsou podstatné pro splnění zadaného úkolu. Do běžných hodin dějepisu tyto dílčí vzdělávací a výchovné cíle většinou zařazovány nebyly, ačkoliv je vzdělávací program Základní škola rovněž deklaruje.

Materiálně-technická podpora výuky byla mnohem účinnější při daltonském vyučování (byly využívány počítače, video, doplňkové materiály, literatura, názorný obrazový materiál apod.) než v běžných hodinách. Při daltonské výuce však zatím není koncepčně vyřešena záležitost souběžné práce na dvou pracovištích.

V organizaci výuky se rovněž projevila rozdílnost pojetí běžné a daltonské výuky. V běžných hodinách dominovala role učitele, v daltonském vyučování naopak byly preferovány činnosti žáků. Avšak vzhledem k tomu, že daltonský blok je zařazen do rozvrhu hodin pouze v jednom dni v týdnu a vyučující většinou nevyužívají možností uplatňovat prvky daltonského plánu v běžných hodinách (v nichž nepreferují příliš ani činnostní pojetí výuky deklarované vzdělávacím programem Základní škola), vyznívá koexistence běžné a daltonské výuky dosti kontrastně v neprospěch běžných vyučovacích hodin. V důsledku toho je výuka dějepisu jako celek didakticky nevyvážená co do organizace i co do vytváření a upevňování pracovních návyků a dovedností žáků. To, v čem se žáci zdokonalují v daltonské výuce, téměř neuplatňovali v běžných hospitovaných hodinách, v nichž převládal frontální a výkladový styl práce. K pozitivům zjištěným v hospitovaných hodinách patří věcná správnost prezentovaného dějepisného učiva, provázanost probrané a nové učební látky, uplatňování mezipředmětových vztahů, propracovaný styl práce s učebnicí a s informacemi, souběh myšlenkových procesů a názorných činností, promyšleně zadávané úkoly stimulující žáky ke kreativě, systematické řazení jednotlivých údajů a následná práce s nimi, rozvíjení schopnosti žáků sledovat a provádět jednotlivé činnosti tak, aby směřovaly k finálnímu řešení. Ke zjištěným negativům patří častá absence nástěnné mapy a z toho vyplývající následná neujasněnost geografických souvislostí.

Žáci většinou projevovali zájem o předmět, reagovali tak na kvalifikované vedení ze strany profesně zdatných pedagogů. Hodnocení práce žáků se v hospitovaných hodinách přímo

neprojevovalo, při daltonské výuce je hodnocení rozděleno do delších časových úseků. Četnost známek v žákovských knížkách je dostačující, v některých třídách však výrazně převažují známky z testů, což je poněkud jednostranné.

Při výuce dějepisu panovala ve třídách pracovní atmosféra, komunikace mezi vyučujícími a žáky byla věcná a vždy směřovala k úspěšnému naplnění dílčích výukových kroků.

Kvalita dějepisné výuky není zcela vyvážená. V daltonském vyučování byla uplatňována rozmanitější škála výukových postupů než v tradičně vedených hodinách. Celkově jsou průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu dějepis hodnoceny jako velmi dobré.

Hudební výchova

Výchovné předměty nejsou začleněny do bloků daltonské výuky, při hospitacích tedy mohly být sledovány pouze vyučovací hodiny běžného typu. Při plánování a přípravě hospitovaných vyučovacích hodin byl preferován zpěv, hudební nauka a dějiny hudby, zatímco hudebně pohybové činnosti zařazeny nebyly.

Vyučující splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Odborná úroveň výuky však výrazně převyšovala oblast metodickou.

Materiálně-technické podmínky jsou velmi dobré. Výuka probíhá v odborné pracovně, která je vhodně vybavena vyučovacími pomůckami, hudebními nástroji, audiotechnikou i kobercem. Výzdoba hudebny není však zatím uspořádána tak, aby tvořila didakticky ucelenou materiální podporu výuky.

Při výuce byla zřejmá výrazná muzikálnost vyučující, což se projevovalo zejména jejími velmi hodnotnými instrumentálními výkony (hra na housle). Toto pozitivum se však nesetkalo u žáků s náležitým ohlasem, protože jednotlivé didaktické kroky nebyly voleny promyšleně tak, aby žákům usnadňovaly a osvětlovaly postupné chápání a osvojování učiva. Jednotlivé části vyučovacích hodin byly atomizovány, aniž by byly tematicky provázány (např. volba vokálních činností nesouvisela s učivem naukovým). Touto skutečností se vyučující často zbavovala příležitostí motivačně působit na žáky. Toto negativum přerůstalo často v chaos, hluk a někdy i v naprostou komunikační bariéru mezi vyučující a žáky. Tak se stávalo, že některé ze stanovených vyučovacích cílů nebyly naplňovány. Organizačně nebyly vyučovací hodiny zvládnuty tak, aby všichni žáci byli činnostně vytíženi. Práce s učebnicí nebyla pojímána systémově. Názornost výuky byla nižší, nebylo využíváno všech možností, které poskytuje odborná učebna. Při zpěvu nebylo zpravidla docíleno toho, aby si žáci ujasnili základní tón. Následná intonace pak byla nečistá. Hygienické zásady zpěvu většinou nebyly dodržovány; velmi hlasitý zpěv byl nešetrný k hlasivkám žáků i vyučující. Poslech hudby byl pojímán pasivně; žákům nebyly zadávány dílčí úkoly, kterými by jim byla osvětlována specifika poslouchané hudby. Poslechové skladby byly silně narušovány permanentním hlukem třídy, takže hudba nemohla plnit svůj esteticko-výchovný účel. Četnost známek v žákovských knížkách je velmi nízká.

Sporadicky se u některých žáků projevila schopnost orientovat se v systému hudby a aplikovat určité konkrétní údaje v širších souvislostech (např. intervaly – akordy, skladatel – umělecký sloh apod.). Tyto pozitivní projevy jednotlivých žáků však zpravidla nebyly akceptovány třídou a nebylo jich náležitě využíváno.

Výuka předmětu hudební výchova má velmi nevyváženou kvalitu. Zatímco odborná stránka vzdělávání a výchovy byla fundovaná, metodická úroveň byla velmi nízká. Celkově

vykazují průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu hudební výchova průměrnou úroveň.

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávací práce v mateřské škole

Spontánní a řízené činnosti

Členěné prostředí ve třídách a dostupnost pomůcek v otevřených skříňkách tvořily příhodné a podnětné prostředí pro spontánní hru. Dostatečná a cílená nabídka činností umožňovala rozvíjet představivost a fantazii dětí. Celé dopoledne měly děti možnost si hrát, využívaly toho a svou spokojeností dotvářely pohodové prostředí. Klidné prostředí vytvářelo velmi dobré podmínky pro vzájemnou komunikaci. Mezi sebou i s dospělými komunikovaly děti bez zábran. Cílená příprava učitelek podporovala rozvoj dětí, jejich sebedůvěru, ale také spolupráci a vzájemné respektování. Výsledky činností byly hodnoceny adresně, jednotlivě. Negativním poznatkem při spontánních hrách byla nutnost úklidu hraček a her před společně organizovanou svačinou.

Řízené činnosti probíhaly ve skupinách i individuálně nebo v tzv. znalostním kruhu. Děti do něho nebyly nuceny. Učitelky ve svých přípravách vycházely ze stanoveného týdenního tématu, využívaly přitom zkušeností a dřívějších poznatků dětí. Všem byla nabídnuta škála různých činností s možností dosáhnout cíle. Komunikace byla vyvážená, děti měly prostor na dotazy a sdělování svých poznatků a nápadů. Byly za své výkony adresně hodnoceny a byly vedeny i k sebehodnocení.

V rámci režimu byly dodržovány intervaly mezi jídly. Také vymezená doba pobytu venku odpovídala doporučené době. Děti mají vypěstovaný a soustavně rozvíjený velmi dobrý základ hygienických a zdvořilostních návyků. Podporována a rozvíjena byla samostatnost při sebeobsluze, což bylo však výraznější při svačině než při obědě. Také estetika stolování byla bližší dětem při svačině. Velmi pozitivně působila velká samostatnost dětí v rámci pitného režimu.

Při všech činnostech byly učitelky k dětem taktní, vstřícné, komunikovaly s nimi bez nadbytečného poučování. Děti byly samostatné a zdravě sebevědomé, dovedly spolupracovat a respektovaly se navzájem.

Průběhové výsledky výchovně-vzdělávací činnosti

Děti měly možnost aktivního pohybu, využívaly míče a kruhy. Byly samostatné v sebeobsluze. Ve vzájemném kontaktu dokázaly požádat, omluvit se a poděkovat. Dobře komunikovaly po obsahové stránce. Nedostatky formální jsou odstraňovány ve spolupráci s logopedickou poradnou. Děti jsou výrazně vedeny ke spolupráci. V různých oblastech prokazovaly děti velké znalosti, neboť jsou zvyklé pracovat s obrázkovou encyklopedickou literaturou.

Úroveň autonomního chování dětí byla u jednotlivých učitelek rozdílná, a to v závislosti na uplatňovaném stylu práce. Dětem se dostávalo dost příležitostí k samostatnému rozhodování, zejména ve třídě předškolních dětí. V problémových situacích se chovaly rozhodně a jistě. Při všech činnostech byla zřejmá orientace na rozvoj názorného myšlení, představivosti a postihování logických souvislostí.

Úroveň průběhu a výsledků výchovně-vzdělávací činnosti MŠ je v oblasti spontánních i řízených činností velmi dobrá.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Výsledky vzdělávání a výchovy jsou ve škole zjišťovány formou písemných prací, ústním zkoušením, vyhodnocováním projektů a v některých předmětech i vlastními testy. Sjednocení hodnocení umožňuje vnitřní klasifikační řád. Zpětnou vazbu - především v oblasti daltonských prvků - škole poskytují testy připravené pedagogickými fakultami v Brně a Praze. Komerční testy v současné době ve škole využívány nejsou. Analýzy dílčích výsledků jsou prováděny porovnáváním výsledků jednotlivých tříd v rámci jednání metodického sdružení, předmětových komisí i na pedagogických radách. Při ověřování výsledků je pozornost zaměřena také na plnění jednoho z hlavních cílů školy, tj. schopnost žáků komunikovat, diskutovat o problému, získávat informace z různých zdrojů, orientovat se v nich a dokázat s nimi pracovat. Systém dlouhodobějšího srovnávání výsledků zatím vypracován není. Škola se snaží sledovat i u svých bývalých žáků schopnost využívat daltonských prvků na středních školách. Žáci školy se pravidelně zúčastňují různých olympiád a soutěží, ve kterých dosahují velmi dobrých výsledků.

Úroveň vzdělávacích výsledků u dětí MŠ se zjišťuje ponejvíce rozborem úspěšnosti žáků v základní škole, kam většinou děti z MŠ přecházejí. Tento tok informací se postupně utváří, vžívá a prohlubuje. Dosavadní zjištění mají zatím spíše krátkodobý charakter.

Škola zjišťuje svými vlastními evaluačními nástroji výsledky vzdělávání a výchovy. Systematické zpracování a vyhodnocování výsledků zatím není uplatňováno plně šíří.

Celkové hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy na škole zahrnuje úroveň vynikající, velmi dobrou a průměrnou. Vzhledem k tomu, že velmi dobrá úroveň je převažující, je celkově činnost školy v oblasti vzdělávání a výchovy hodnocena jako velmi dobrá.

Uplatňování prvků Daltonského plánu ve vzdělávání a výchově

Učitelé a žáci mají v rámci daltonské výuky zpracovány tematické plány, které počítají s uplatňováním daltonských principů. Výstupy z analýz výsledků vzdělávání se v ZŠ provádějí v různé kvalitě. Konkrétní dlouhodobý daltonský plán postavený na deklarovaných principech má zpracována menší část učitelů, tj. těch, kteří se s daltonskou výukou a obecně stanovenými úkoly a pravidly školy plně ztotožňují. Studijní program jednotlivých tříd je vyvážený, k obsahové duplicitě nedochází a je velmi otevřený pro učitele i děti. V praxi je často obměňován. Tato skutečnost je pro daltonský způsob vyučování typická a žádoucí. Bylo zjištěno, že obměna, kterou někteří učitelé provedli, byla i nesystémová. V ojedinělých případech popírala zejména princip spolupráce a některá stanovená pravidla, jako např. pravidlo odložené pozornosti, označení úkolů, pracuj, aniž by ses neustále na něco ptal učitele. Flexibilita daltonského vyučování je velmi patrná především na druhém stupni ZŠ. Aspekty a priority daltonských zásad jsou jednotlivými vyučujícími respektovány na různé úrovni. Výraznějších výsledků je dosahováno na 1. stupni ZŠ a v MŠ. Specifika Daltonského plánu jsou tedy při výchovně-vzdělávací práci ve škole respektována s různou intenzitou.

Kvalita výuky ve škole v rámci uplatňování prvků Daltonského plánu je založena na principech svobody výběru učebních úkolů, na samostatnosti, spolupráci a zodpovědnosti.

V průběhu sledované výuky bylo zjištěno, že nejlépe dovedou učitelé a žáci využívat principu svobody, volnosti výběru a samostatnosti v práci, nejméně principu zodpovědnosti. Ve sledovaném daltonském vyučování byla zjištěna velká řada pozitiv (kvalitní příprava, volnost výběru úkolů, vstupní motivace, promyšlená organizace, účinné formy a metody výuky, funkční komunikace, samostatná práce), která příznivě ovlivňovala průběh a výsledky vzdělávání, ale i nedostatky (nerespektování zásady hodnocení a sebehodnocení, absence práce s chybou, nezařazení spolupráce v týmech nebo ve skupinách, nedodržování zásady odložené pozornosti, zodpovědnosti a smluvené symboliky), které jsou vlastní spíše tradičnímu stylu frontálně vedeného vyučování. Většina učitelů je pro daltonský plán proškolená, umí využívat na vysoké úrovni své profesní zdatnosti, ale ne všichni dokáží kladně a systematicky aplikovat prvky Daltonského plánu v praxi.

Výsledky vzdělávání a výchovy byly v jednotlivých předmětech daltonských bloků zjišťovány v každém ročníku. Učitelé a žáci využili zejména vlastní hodnotící nástroje. Jednalo se o kontrolní testy, samostatné úkoly, prověrky, písemné individuální i skupinové úkoly a laboratorní práce v přírodovědných předmětech. Výsledky učitelé analyzují, ale ne vždy přijímají opatření k nápravě. Žáci při daltonské výuce prokazovali velmi dobré znalosti a vědomosti, dokázali komunikovat na velmi dobré úrovni a uměli efektivním způsobem využívat studijní literaturu. Při samostatné práci uměli spolupracovat. Většina žáků má ráda daltonský způsob vyučování, ale jeho pravidla dokáže respektovat v různé kvalitě, mnohdy se jimi někteří žáci neřídí. Žáci prvního stupně umí lépe pracovat na principu odložené pozornosti, respektují více deklarované zásady Daltonského plánu než žáci druhého stupně, u nichž je vzájemná ohleduplnost mnohdy nižší.

Uplatňování prvků daltonského plánu v ZŠ a MŠ prodělává neustálý vývoj. V MŠ a na 1. stupni ZŠ jsou s realizací daltonských principů delší zkušenosti, proto i výsledky jsou lepší než na 2. stupni ZŠ, kde se ještě zcela nedaří docílit optimální vyváženosti v uplatňování všech proklamovaných daltonských principů.

SOUČÁSTI ŠKOLY

Hodnocení činnosti školní družiny

Rozsah provozu ŠD odpovídá potřebám žáků i jejich zákonných zástupců. Řád školní družiny vychází z místních podmínek, reaguje na provoz školy, zájmovou činnost organizovanou školou či jinými subjekty. Je stručný a výstižný. Pro zákonné zástupce dětí je zveřejněn, avšak v prostorách školní družiny pro žáky zveřejněn není.

Činnost ŠD se řídí důkladně zpracovanými plány. Vhodně se střídají činnosti odpočinkové, rekreační a zájmové. ŠD umožňuje dětem přípravu na vyučování, jejíž formy jsou pestré a pro žáky zajímavé. Provoz a výchovně-vzdělávací činnost školní družiny jsou organizačně dobře zajištěny. Přenos informací je ze strany vedení školy zabezpečen. Rodiče jsou v zásadě včas a dostatečně informováni o chování a výsledcích výchovně-vzdělávací činnosti svých dětí. Ve vzájemné komunikaci využívají především osobního jednání s vychovatelkami či vedením školy.

Základní koncepce ŠD je obsažena v plánu činnosti ZŠ. Ředitel školy nestanovil v ŠD vedoucí vychovatelku. Tuto pozici zastřešuje zástupkyně pro 1. stupeň ZŠ. Toto nestandardní řešení, které není v souladu s příslušnou právní normou, je organizačně zvládáno. Při

zpracování dílčích plánů vychovatelky přihlížely nejen k zaměření školy, ročnímu plánu školy, ale i k přáním a požadavkům žáků. Do úkolů školní družiny však nebyly zahrnuty přiměřené aktivity k prevenci sociálně patologických jevů. Výchovně-vzdělávací činnost ŠD vychází z místních podmínek a navazuje na vzdělávací program základní školy. Povinná dokumentace školní družiny je vedena pečlivě a v souladu s příslušnou právní normou. Průkazným způsobem zachycuje průběh činnosti ŠD.

Kontrolu plnění plánů spolu s analýzou jednotlivých plánovaných akcí provádějí vychovatelky vždy za určité období. Naplňování plánů ŠD sleduje vedení školy převážně operativním způsobem bez písemného zdokumentování.

Činnosti ŠD se mohou na písemnou žádost rodičů zúčastňovat i žáci do družiny nezařazení, a to v souladu s přijatým vnitřním řádem ŠD. Školní družina je v provozu denně. Dle zájmu rodičů je zajištěn provoz i v době prázdnin. Součástí školní družiny jsou zájmové útvary širokého zaměření (sportovního, jazykového, výtvarného, vlastivědného).

Školní družina svou funkci výchovnou, vzdělávací, ale i rekreační a sociální naplňuje různými činnostmi, které se v průběhu jejího provozu pravidelně střídají. Náplň hospitovaných odpočinkových činností byla rozličná, zahrnovala poslechové činnosti, klidové hry, ale i zájmové činnosti. Kreativní činnosti byly velmi dobře připraveny, děti byly náležitě pro tyto činnosti motivovány. U rekreačních činností byl kladen důraz na aktivní odpočinek. Aktivity spojené s přípravou na vyučování jsou prováděny v souladu s pedagogickými zásadami výchovy mimo vyučování. Při činnostech sebeobslužných jsou žáci vedeni k upevňování hygienických, sociálních a kulturních návyků. Volba činností, které mají charakter spíše spontánní než organizovaný, vychází z přání dětí. Jednotlivé činnosti byly realizovány promyšleně, vyváženě a ve správném vzájemném poměru. Metody a formy činnosti respektovaly požadavky pedagogiky volného času. Praktické činnosti měly výraznou převahu nad slovními. Vychovatelky se snažily, aby děti projevovaly co nejvíce aktivity, samostatnosti a tvořivosti. Rovnováha mezi organizovanou a spontánní činností byla zachována. Realizované činnosti měly tvořivou atmosféru i příjemné klima. Chování žáků bylo v době inspekce bezproblémové. Vychovatelky organizují pro žáky řadu akcí s bohatou tematikou. Zajištění pitného režimu v ŠD řešeno není.

Výchovně-vzdělávací činnost školní družiny má velmi dobrou úroveň.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Stav prevence sociálně patologických jevů na škole

Tematickou inspekci zabývající se ověřením stavu prevence sociálně patologických jevů na škole byly zjištěny následující skutečnosti. Problematikou prevence sociálně patologických jevů se škola zabývá. Má vypracován pouze velice stručný plán. Metodik prevence je určen, ve své funkci je začínající a dosud nepracuje v plném rozsahu. Minimální preventivní program pro školní rok 2002/2003 nebyl předložen. Prevenci i řešení problémů spojených se sociálně patologickými jevy je věnována pozornost. Vzniklé problémy spojené se záškoláctvím, výjimečně s šikanou žáků nebo manipulací s návykovými látkami škola ve spolupráci s rodiči žáků operativně řeší. Problematikou se zabývá i pedagogická rada. Pro anonymní dotazy je zřízena schránka důvěry, informace směřují k řediteli školy. Škola efektivně spolupracuje s Policií ČR a s odborníky, kteří pořádají v ZŠ besedy pro žáky. Na možnost šikany a zaujmutí postoje k ní upozorňují žáky letáčky ve třídách.

Škola se problematikou sociálně patologických jevů zabývá, nepracuje však důsledně podle pokynů MŠMT a nemá vypracován komplexní systém prevence.

Zapojení školy do Asociace českých daltonských škol a další mezinárodní aktivity školy

Základní škola je pilotní školou daltonských škol a střediskem Asociace českých daltonských škol. Ředitel školy je prezidentem asociace, garantuje vzdělávání pedagogických pracovníků v celé České republice a pravidelně zabezpečuje kontakt a výměnu zkušeností prostřednictvím pracovních stáží s daltonskými školami po celém světě (Holandsko, USA, Anglie, Francie, Německo, Rakousko, Slovensko, Austrálie, Čína, Japonsko, atd.), především se školami holandskými. Pracuje ve funkci člena rady evropského sdružení asociací ESHA (Evropské sdružení asociací – Dalton International). Provádí spolu s dalšími kolegy a pilotními školami v Brně řadu školení a výcviků v daltonském způsobu vzdělávání. Ředitel školy a jeho zástupkyně předávají své zkušenosti jako pedagogové na PF MU v Brně studentům učitelství. Vedení školy organizuje v součinnosti s Magistrátem města Brna a ve spolupráci s městskou částí Brno-Kohoutovice mezinárodní konference. Tyto aktivity jsou podporovány samosprávnými orgány města Brna, odborem školství mládeže a tělovýchovy KÚ Jihomoravského kraje a jinými subjekty.

Pro další vzdělávání pedagogických pracovníků vykonává vedení školy zcela mimořádnou, příkladnou činnost.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí MŠMT o změně zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení č.j. 13 040/01-21 ze dne 27. 11. 2002.
2. Učební plány a osnovy vzdělávacího programu Základní škola, č. j. 16 847/96-2
3. Podkladová inspekční dokumentace vyplněná ředitelem školy
4. Učební plán školy pro 2. stupeň ZŠ ve školních letech 1999-2003
5. Učební plán školy pro 1. stupeň ZŠ ve školních letech 1998-2003
6. Rozvrh hodin ve školním roce 2002/2003
7. Informace školy pro ČŠI o vedení školní družiny
8. Seznam žáků 1. a 2. ročníku ZŠ, kteří navštěvují třetí hodinu tělesné výchovy
9. Dokument školy Využití daltonských prostředků v MŠ a v jednotlivých třídách ZŠ
10. Dokument školy „Pravidla“ pro výuku s uplatňováním daltonských prvků.
11. Tematické plány učitelů na školní rok 2002/2003 ve sledovaných předmětech
12. Zápisy z pedagogických rad ve školním roce 2002/2003
13. Výroční zpráva o činnosti školy za rok 2001/2002
14. Koncepce školy
15. Publikace vydávané školou v souvislosti s daltonskou výukou
16. Koncepce mateřské školy

17. Rozvrh vyučovacích hodin a přestávek platný v době inspekce
18. Třídní knihy ZŠ ve školním roce 2002/2003
19. Katalogové listy žáků ZŠ ve školním roce 2002/2003
20. Třídní výkazy ZŠ ve školním roce 2002/2003
21. Evidence žáků školy
22. Knihy úrazů (ZŠ a MŠ)
23. Vzorky žákovských knížek, sešitů a písemných prací žáků hospitovaných tříd
24. Personální dokumentace pracovníků školy působících na škole ve škol. roce 2002/03
25. Klasifikační řád školy
26. Hospitační záznamy ředitele, zástupců ředitele školy a vedoucí učitelky MŠ
27. Organizační řád školy ze dne 28. 8. 2001
28. Příloha k organizačnímu plánu pro rok 2002/2003
29. Řád školy
30. Přehledy výchovně vzdělávací práce v ŠD a v MŠ
31. Zápisové lístky ŠD
32. Docházkový sešit ŠD
33. Rámcový plán ŠD pro školní rok 2002/2003
34. Tématické měsíční a týdenní plány jednotlivých oddělení ŠD
35. Rozpis pracovní doby v ŠD
36. Řád ŠD
37. Seznam všech dětí MŠ
38. Rozhodnutí o zařazení dětí do MŠ, evidenční listy všech dětí
39. Výkaz o mateřské škole – Škol (MŠMT) V 1-01 – podle stavu k 30. 9. 2002
40. Koncepce mateřské školy
41. Roční přehled týdenních témat, plány na jednotlivé měsíce v MŠ
42. Provozní řád MŠ, řád MŠ
43. Přehledy výchovné práce, docházka ve třídách MŠ
44. Uspořádání dne v MŠ
45. Organizace specifických činností v MŠ
46. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
47. Plán prevence sociálně patologických jevů
48. Osobní dokumentace žáků s postižením
49. Inspekční zpráva čj. O-12-02/9697/Plš 216 ze dne 28. května 1997

ZÁVĚR

Profesní zdatnost a vysoká kvalifikovanost pedagogického sboru se příznivě promítá do kvality vzdělávání a výchovy. Systém vedení zaměstnanců je funkční, v oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je příkladný. V organizaci činnosti školy a v systému kontroly byly zjištěny vedle pozitiv i dílčí nedostatky.

Materiálně-technické podmínky školy i při své nevyvážené úrovni umožňují škole realizovat vzdělávací program včetně uplatňování prvků daltonského plánu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy se vyznačují jednak zastoupením tradičního stylu učení, jednak aplikováním progresivních pedagogických trendů směřujících k diferencovaně vedené výuce. Hospitované vyučovací hodiny byly pedagogy řádně plánovány a připravovány, často však metodické podání učiva bylo méně promyšlené než stránka odborná. Žáci většinou prokazovali dobré vědomosti, v některých předmětech byli velmi zblhlí při orientaci v potřebných informacích a při samostatném vyvozování závěrů.

Koexistence MŠ a ZŠ se jeví jako přínosná vzhledem k organickému propojení systému předškolního a školního vzdělávání a výchovy. Výchovně-vzdělávací působení v mateřské škole směřuje cílevědomě k naplňování koncepčních záměrů školy. Rovněž kvalitně realizovaná činnost školní družiny tvoří organickou součást školy.

Ve své koncepci škola uvádí, že při vzdělávání a výchově dochází k postupnému prolínání daltonského a klasického vyučování. Naplňování tohoto dlouhodobého koncepčního záměru se daří v MŠ a na prvním stupni ZŠ. Na druhém stupni ZŠ byly výukové postupy, do nichž se promítají daltonské principy (např. individuální pracovní tempo žáků a samostatné plnění diferencovaně zadávaných úkolů), pozorovány v běžných vyučovacích hodinách pouze sporadicky.

Zatímco v rovině teoretické jsou principy daltonského plánu jasně a zřetelně školou formulovány a deklarovány, jejich praktické uplatňování ve vzdělávání a výchově je ve fázi postupného zavádění a neustálého vývoje. Pedagogové zjevně usilují o osobnostní rozvoj žáků. Tento dlouhodobý úkol se daří naplňovat více v oblasti uplatňování principu svobody a volnosti, méně zřetelný je zatím při uplatňování principu zodpovědnosti. Úspěšnost je tím větší, čím delší a důkladnější jsou zkušenosti pedagogů s aplikací prvků daltonského plánu, tedy od žáků nižší věkové kategorie směrem k žákům starším.

V květnu 1997 proběhla na škole inspekce, která byla zaměřena na zhodnocení výchovně-vzdělávací činnosti školy ve vyučovacích hodinách, v nichž byly zaváděny prvky daltonského plánu. V této inspekční zprávě je zavedení daltonských prvků pozitivně hodnoceno. V porovnání s inspekčními závěry z roku 1997 konstatujeme, že problematika uplatňování prvků daltonského plánu ve vzdělávání a výchově byla školou pojata jako záležitost s dlouhodobým vývojem, kterou je nutno řešit komplexně a kterou je nutno podpořit propracovaným systémem dalšího vzdělávání pedagogů. V této oblasti vykonala škola výrazný vývoj a pokrok. Další fázi pravidelných a důkladných analýz s následným vyhodnocováním a přijímáním příslušných opatření, která by vedla k co nejúčinnějšímu naplňování dlouhodobých koncepčních záměrů, má škola před sebou.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Jitka Měřinská	J. Měřinská, v.r.
Členové týmu	Mgr. Ladislav Fiala	L. Fiala, v.r.
	PaedDr. Jiřina Götzová	J.Götzová, v.r.
	Mgr. Pavel Klár	P. Klár, v.r.
	Mgr. Eva Šefránková	E. Šefránková, v.r.
	Mgr. Jana Vyhlídková	J. Vyhlídková, v.r.
	PaedDr. Petr Zábranský	P. Zábranský, v.r.

Kontrolní pracovníci ČŠI

Ludmila Čepičková, Miroslava Šustáčková

V Brně dne 31. ledna 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 14. 2. 2003

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu	Podpis
PhDr. Vladimír Moškvan, ředitel školy	V. Moškvan, v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České

Školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný.</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad Jihomor. kraje, OŠMT, Žerotínovo nám. 3/5, 602 00 Brno	18. 3. 2003	Čj: 209/2003
Úřad MČ Brno – Kohoutovice, Bašného 36, 623 00 Brno	18. 3. 2003	Čj: 211/2003
PhDr. P. Hruška, místopředseda Rady školy při ZŠ a MŠ Chalabalova, Bašného 36, 623 00 Brno	18. 3. 2003	Čj: 212/2003

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány